



Pētniecisko darbu konkurss:  
„Latvijas baltkrievi. Pagātne un tagadne”

Nominācija: **Baltkrievu vēsture un kultūra Latvijā**

## **Jaunatklātā Baltkrievija**



Darba autors:

**Kristers Vašils**

Drustu pamatskolas 9. klases skolnieks  
Raunas novads, Drustu pagasts „Gundegas” – 24

Skolotājs – konsultants: **Marija Grīnberga**  
Drustu pamatskolas skolotāja

2016

## **Ievads**

Mani sauc Kristers Vašils. Es mācos Raunas novada Drustu pamatskolas 9. klasē. Labprāt piedalos dažādos konkursos. Uzzinot par šo konkursu, es nolēmu, ka arī es varu tajā piedalīties, jo mana brāļa krustēvam Jānim Kondratjevam dzimtas saknes ir Baltkrievijā.

Brāļa krustēvam tētis ir baltkrievs, bet māte ir latviete. Viņš ir dzimis Latvijā, bet tūlīt pēc tam ir devies uz tēva dzimteni. Viņš ir dzīvojis Polockā. Tur ir pavadīta visa bērnība un arī gandrīz visi skolas gadi. Vēlāk mamma ar bērniem atgriezusies Latvijā, bet tēvs ir palicis Baltkrievijā. Dzīvojot Baltkrievijā, sarunu valoda, galvenokārt, ir bijusi baltkrievu valoda, bet arī latviešu valoda netika aizmirsta, tāpēc, atgriežoties Latvijā, valoda nekādas lielas problēmas nesagādāja.

Mans radnieks bieži atceras un kaut ko stāsta par savu bērnības zemi. Arī viņa ģimenes vakariņās dažreiz tiek galdā celti ēdieni, kas raksturīgi baltkrieviem. Klausoties šajos stāstos, arī man ir radusies interese par šo valsti. Tomēr ciešu kontaktu ar radiem Baltkrievijā mūsu ģimenēm nav, varbūt tāpēc arī es pamaz zinu par dzīvi tur. kā arī par baltkrievu ienākšanu un dzīvi Latvijā. Es vairāk sāku interesēties par baltkrievu vēsturi un kultūru tikai tagad šī konkursa sakarā. Ģeogrāfijas kursā 8. klasē Baltkrievija ir viena no Austrumeiropas valstīm.

Izlemjot piedalīties šajā konkursā, es esmu arī papētījis Drustu iedzīvotājus. Praktiski visi Drustu cilvēki runā latviski, bet pēc uzvārdiem var secināt, ka daļai ģimeņu radniecība ir saistīta ar kādu citu tautību.

Sākot vairāk interesēties par Baltkrieviju un tās vēsturi, es, par pārsteigumu sev, konstatēju, ka gandrīz neko par šo valsti un tās tautu nezinu. Dažādos mācību priekšmetos mēs uzzinām daudz par citu tautu kultūru, bet baltkrievi kaut kā netiek pieminēti. Tagad Eiropā ir laiks, kad notiek liela cilvēku pārvietošanās uz citām zemēm, un es uzskatu, ka vairāk zināšanu par citām tautām palīdzēs labāk saprasties. Es noteikti esmu kļuvis tolerantāks pret cittautiešiem un viņu kultūru. Šis konkurss man ļauj labāk izprast pasauli.

## **Baltkrievijas vēsture**

Mūsdienu Baltkrievijas teritorijā pirmās ienāca slāvu ciltis mūsu ēras 6. gadsimtā. Pakāpeniski viņi nonāca kontaktā ar varjagiem, kurus sākumā patrieca, bet tad aicināja palīgos pret ienaidniekiem. Varjagi nodibināja Kijevas Krievzemi. Kad nomira Kijevas Krievzemes princis Jaroslavs Gudrais, zeme tika sadalīta vairākās daļās, kuras 13. gadsimtā smagi skāra mongoļu uzbrukumi. Pēc tam lielākā daļa šo valstiņu nonāca Lietuvas kņazistes sastāvā.

1386. gadā Lietuvas kņaziste un Polijas karaliste apvienojās, kas ļoti nepatika krieviem, kuri nemitīgi centās iekarot Baltkrievijas un Ukrainas teritorijas. Kad Polijas un Lietuvas savienībai 1795. gadā pienāca gals, Baltkrievijas teritorijas nonāca Krievijas Impērijas sastāvā līdz pat I Pasaules karam.

1918. gada 25. martā Baltkrievija pasludināja neatkarību, taču jau 1919. gadā pasludināja Baltkrievijas Padomju Sociālistisko Republiku. Valsts teritorija tika

sadalīta starp Krieviju un Poliju un tā Rietumbaltkrievija nebija sociālistiskās republikas sastāvā. Tālākā teritorijas dalīšana jau notika otrā pasaules kara priekšvakarā un pēc Molotova - Ribentropa pakta parakstīšanas 1939. gadā visu Baltkrieviju ieguva krievi. Pēc PSRS sabrukuma 1990. gada 27. jūlijā valsts atjaunoja savu neatkarību.

Baltkrievu tautas izcelsme notika slāvu un baltu etnisko kultūru sintēzes rezultātā. Vecbaltkrievu valoda ap 5. gadsimtu atdalījusies no kopīgā slāvu valodu zara un, tāpat, kā tas notika ar citām slāvu valodām – ukraiņu, poļu u.c., sākusi savu attīstību. Latvijas baltkrievu vēsture ciešāk saistīta ar Latgales vēsturi.

Lietuvas Lielkņazistes laiks bija labvēlīgs vecbaltkrievu valodas un kultūras attīstībā. 19. gadsimtā notika baltkrievu atmoda, kad parādījušies tādi baltkrievu autori, kā Janka Kupala, Maksims Bogdanovičs, Jakobs Kolass.

### **Baltkrievu tautas ienākšana Latvijā**

Zinātnieku arheoloģiskie izrakumi liecina par seniem tirdzniecības sakariem, kuru attīstību sekmēja Daugavas ūdensceļš starp krivičiem (baltkrieviem) un baltiešu ciltīm (latviešiem). 1229. gadā tika noslēgts tirdzniecības līgums starp Rīgu un Baltkrievijas pilsētām Polocku un Smoļensku. Tieši kopš tā laika Latvijā līdztekus latviešu valodai sāka skanēt arī baltkrievu valoda. 12.–13. gs. tā bija dzirdama kņazu karadraudzēs Jersikā un Koknesē, kur latviešu un baltkrievu senči kopīgi cīnījās pret vācu krustnešiem. Vēlāk tā skanēja strūdzinieku un plostnieku sarunās Rīgas piestātnēs, kā arī pie svētā Mikolas baznīcas, kas 16. gs. slējās Vecrīgā, netālu no Jēkaba baznīcas, bet 18.–19. gs. arī pie svētās Trīsvienības baznīcas Klīversalā.

Vēstures dati liecina, ka pirmie baltkrievi Latvijā ieceļojuši jau viduslaikos un kopš tā laika visdažādāko iemeslu un apstākļu vadīti apmetušies uz dzīvi latvju zemē. Šo procesu veicināja baltkrievu un latviešu apdzīvoto zemju ģeogrāfiskais tuvums un abu tautu kaimiņattiecības.

Daugava bija galvenais tirdzniecības ceļš starp baltkrievu un latviešu tautām līdz pat 20. gs., kad radās dzelzceļš un HES dambji nosprostoja Daugavu. Protams, pa šo laiku ne viens vien baltkrievs izvēlējās latvju zemi par savu mājvietu. Krievu impērijas valdīšanas laikā Latgales teritorija ietilpa Vitebskas guberņā. 19.–20. gs. mijā tagadējo Latvijas teritoriju apdzīvoja aptuveni 70 tūkstoši baltkrievu.

1920. gadā, līdz ar neatkarīgās Latvijas Republikas nodibināšanu, baltkrieviem tika piešķirts nacionālās minoritātes statuss, Latvijas pilsonība un nacionālās kultūras autonomijas tiesības. Latgalē, kur to bija visvairāk, 1921. gadā vietējā baltkrievu inteliģence nodibināja kultūras un izglītības biedrību „Tēvija” („Бацькаўшчына”), kas divdesmitajos gados atvēra vairāk nekā 50 skolu, kā arī ģimnāzijas Ludzā, Daugavpilī un Rīgā. Mācības tajās noritēja dzimtajā valodā ar padziļinātu valsts valodas apguvi. Skolu absolventi sekmīgi studēja Latvijas augstskolās, kurās mācības notika latviešu valodā. Rīgā tika nodibināta baltkrievu izdevniecība, kas izdeva laikrakstus, žurnālus un mācību grāmatas baltkrievu skolām. 1934. gadā, kad pie varas nākusī Kārļa Ulmaņa autoritārā valdība uzsāka Latgales latviskošanu, baltkrievu izglītībai un kultūrai veltītās aktivitātes šajā reģionā tika pārtrauktas, bet baltkrievu skolas – likvidētas. Daļu no tām atjaunoja vācu okupācijas laikā. Līdz ar

padomju totalitārā režīma nodibināšanu 1944. gadā, baltkrievu skolas atkal tika slēgtas, kultūras un izglītības darbs apturēts, bet daudzi pedagogi un kultūras darbinieki represēti. Pēc neatkarīgās Latvijas Republikas atjaunošanas baltkrievi atguva iespēju darboties savas kultūras un izglītības kopšanā. 1988. gadā Atmodas laikā baltkrievu intelīģence nodibināja Latvijas baltkrievu kultūras biedrību „Сьвитанак,” par kuras galvenajiem uzdevumiem kļuva dzimtās valodas, nacionālās kultūras un mākslas atdzimšana, nacionālās identitātes saglabāšana un integrācija Latvijas valstī.

Pēc statistikas datiem 2000. gadā Latvijā dzīvoja 97150 baltkrievu, bet 2015. gadā – 67318, un tā ir otra lielākā nacionālā diaspora Latvijā aiz krievu tautas. Skaita izmaiņas ir saistītas ar negatīvu dabisko pieaugumu un emigrāciju. Pēdējos gados emigrācija ir samazinājusies, bet nedaudz ir pieaugusi imigrācija.

Lielākās kopienas dzīvo Rīgā, Liepājā, Ventspilī, Krāslavā, Jēkabpilī. Latvijā darbojas 14 baltkrievu kultūras biedrības. Kopš 1994. gada Rīgā strādā Baltkrievu pamatskola, kurā mācību priekšmetus skolēni apgūst latviešu valodā un bilingvāli – latviešu un baltkrievu valodā. Kopš 2013. gada februāra Rīgā pie LU Akadēmiskās bibliotēkas darbojas Baltkrievijas Informācijas centrs. 2015. gada maijā tika atvērta centra filiāle Daugavpilī.

No Latvijā dzīvojošiem baltkrieviem 1861 ir Baltkrievijas pilsoņi, apmēram ceturtdaļa ir Latvijas pilsoņi, tātad baltkrievu naturalizācijas un integrācijas process noris ļoti lēni. Nepietiekamas latviešu valodas zināšanas un materiālās problēmas ir redzamākie iemesli, bet arī varbūt zemā nacionālā pašapziņa.

Minoritāšu izglītības autonomija 1919. gada 8. decembra Latvijas Tautas Padomes pieņemtais Likums par mazākuma tautību skolu iekārtu Latvijā kļuva par vienu no nozīmīgākajiem minoritāšu tiesību aizsardzības aktiem pēckara Eiropā. Likums piešķīra autonomiju minoritāšu skolām, izveidojot Izglītības ministrijā mazākumtautību izglītības pārvaldes un nododot to vadību pašu minoritāšu ziņā, kā arī nodrošināja tām valsts un pašvaldības finansējumu. Pavisam Latvijā darbojās piecas minoritāšu izglītības pārvaldes: vācu, krievu, ebreju, poļu un baltkrievu. Darbojās 23 baltkrievu skolas.

Arī tagad ir iespējams apgūt baltkrievu valodu. Jankas Kupalas Rīgas Baltkrievu pamatskola ir lielākā no tām.

Visvairāk etnisko kultūru saglabā un popularizē biedrības un ar tām saistītie tautas mākslas kolektīvi – gan bērnu, gan pieaugušo. Darbojas kopiena "Belaja Rusj," Liepājas baltkrievu kopiena "Mara", Latvijas Baltkrievu kultūras biedrības "Svitanak", "Spadčina", "Prameņ" un baltkrievu tautas dziesmu ansamblis. Kopienu darbības mērķi ir veicināt baltkrievu valodas, kultūras saglabāšanu un attīstību. Visas baltkrievu organizācijas Latvijā saglabā sakarus ar Baltkrieviju, ar savu etnisko dzimteni.

Latvijas lielākajās pilsētās ik gadu tiek svinētas baltkrievu kultūras dienas. Folkloras kopas, deju kolektīvi, kori un ansamļi piedalās visos Latvijas lielajos kultūras pasākumos – Dziesmu un deju svētkos, skolēnu Dziesmu un deju svētkos, folkloras festivālā Baltica, bērnu deju festivālā Sudmaliņas un citos.

Ventspilī par tradīciju kļuvušās Baltkrievu kultūras dienas „No Līgo līdz Kupalai”, kuras organizē baltkrievu biedrība „Spadčina” ar pilsētas pašvaldības

atbalstu. Rēzeknē baltkrievu kultūras dienās uzstājas gan Rēzeknes baltkrievu ansambļi, gan viesi no Baltkrievijas. Daugavpilī ik gadu tiek rīkots Baltkrievu gadatirgus. Par pasākumiem informē krāšņās afišas.



1. attēls. Afišas no baltkrievu biedrību mājas lapām.

Daudzveidīgie kultūras pasākumi dod iespēju salīdzināt latviešu un baltkrievu etniskās iezīmes un tradīcijas – tērpus, dziesmas, dejas, amatniecību, ēdienus. Daudzas kultūras biedrības ar saviem projektiem iepazīstina vietējo sabiedrību un tādā veidā veicina starpkultūru dialogu. Piemēram, Jēkabpils baltkrievu biedrība „Spatkanne” ar devīzi „Kopīgais vieno, atšķirīgais bagātina” aicināja uz pasākumu „Vjačorki,” kurā tika izspēlētas arī latviešiem tradicionālās senās vakarēšanas tradīcijas baltkrievu tradīciju garā. Vjačorki baltkrieviem, tāpat kā latviešiem vakarēšana, ir bijis tumšo pirmssaulgriežu vakaru pavadīšanas veids. Agrāk ļaudis tumšajos vakaros, kad lauku darbi apdarīti, sanāca kopā, strādāja rokdarbus, dziedāja, stāstīja pasakas, gāja rotaļās. Vakarēšanas pasākumi abu tautu kultūrās turēja kopā ģimeni, mācīja bērniem savas tautas tradicionālo kultūru. Baltkrievu tradīcijās viens no vjačorku mērķiem ir bijis sievas nolūkošana. Šādi kultūras pasākumi nav izspēlēta teatralizēta izrāde, bet viss notiek pa īstam – tiek gatavoti ēdieni, ar ko cienāt ļaudis, kas atnāk, strādāti rokdarbi un visi vjačorku dalībnieki ir tautu tērpos.

Projekta „Kopīgais vieno, atšķirīgais bagātina” galvenais mērķis ir veicināt kultūru dialogu un parādīt, ka latviešiem un baltkrieviem kā senām kaimiņu tautām ir daudz kopīga gadskārtu tradīcijās, ir liela līdzība rokdarbu un amatniecības darbarīkos, rakstos un krāsās apģērbos un sadzīves priekšmetos. Savukārt, atšķirīgais ir interesants, iepazīstams un reizēm arī izmantojams kā pieredze. Vakarēšana ir tradīcija, kuras laikā padara noteiktus darbus, iemācās kaut ko jaunu, gūst padomu no citiem un parāda savu veikumu citiem. Liela nozīme šajos vakaros ir bijusi dziedāšanai un muzicēšanai, kā arī dažādu dzīves un darba lietu apspriešanai un jaunāko notikumu pārrunāšanai. Veļu laikā vakarēšanas ir notikušas klusāk ar mīklu

minēšanu, teiku un pasaku stāstīšanu. Vakarēšanas uzdevums nav tikai izklaidēties, bet arī mācīties, izglītoties par dažādiem ar saimniekošanu saistītiem jautājumiem.

## Sadarbība kultūrā un izglītībā

Latviju un Baltkrieviju kā kaimiņvalstis saista kopīga vēsture un seni kultūras sakari. Baltkrievijā ir dzimuši, mācījušies un dzīvojuši vairāki ievērojami Latvijas kultūras darbinieki, tai skaitā rakstnieki Veronika Janelsiņa un Eduards Salenieks, filologs Pēteris Ķīķauka, pulkvedis Fridrihs Briedis, rakstnieks Viktors Eglītis. Vitebskā ir apglabāta Raiņa māte Dārta Pliekšāne.

Savukārt Latvijā ir dzimis baltkrievu rakstnieks, piedzīvojumu un zinātniskās fantastikas žanra aizsācējs baltkrievu literatūrā Janka Mavrs. Šodien Latvijā plaši pazīstams ir baltkrievu mākslinieks Vjačka Ceļešs.

Īpašu vietu Latvijas un baltkrievu attiecībās ieņem Rainis. Būdams parlamentārietis un izglītības ministrs, Rainis uzskatīja, ka baltkrieviem Latvijā ir jādod iespēja attīstīt savu kultūru un valodu. 1921. gadā ar Raiņa atbalstu Latvijā tika izveidota Baltkrievu izglītības pārvalde un tuvāko gadu laikā tika atvērtas 23 baltkrievu skolas, nodibināta kultūras un izglītības biedrība „Tēvija,” atvērts teātris un izdotas avīzes. 1926. gada novembrī Rainis apmeklēja Baltkrieviju, lai pēc Baltkrievu Kultūras institūta uzaicinājuma piedalītos baltkrievu pareizrakstības apstiprināšanai veltītā konferencē Minskā. Šeit Rainis iepazinās ar baltkrievu dzejnieku Janku Kupalu. Brauciena laikā Rainis viesojās arī Vitebskā, kur piedalījās Otrā Baltkrievijas Valsts teātra atklāšanā.

Mūsdienās Latvijas un Baltkrievijas sadarbība kultūras jomā tiek īstenota, pamatojoties uz Latvijas Kultūras ministrijas un [http://www.km.gov.lv/lv/doc/starprozares/arvalstis/LRKM\\_BaltkrievijaKM\\_vienosanas.pdf](http://www.km.gov.lv/lv/doc/starprozares/arvalstis/LRKM_BaltkrievijaKM_vienosanas.pdf) Kultūras ministrijas vienošanos par sadarbību kultūrā un mākslā (noslēgta 2002. gadā). Lai paplašinātu un dažādotu sadarbības virzienus starp Kultūras ministrijām, tiek slēgtas sadarbības programmas. Latvijas kultūras ministres D. Melbārdes vizītes Minskā laikā 2016. gada 9. – 10. jūnijā tika parakstīta sadarbības programma 2016. – 2018. gadam.

Līdz šim galvenie kultūras sadarbības virzieni ir bijuši – Latvijas teātru dalība starptautiskos teātru festivālos Baltkrievijā („*Slavjanskij bazar*” Vitebskā, TEART Minskā, „M@rt kontakt” Mogiļevā); Latvijas mākslinieku izstādes Baltkrievijā, sadarbība starp muzejiem un bibliotēkām. 2015. gada 30. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā viesojās Baltkrievijas Nacionālās bibliotēkas direktors R. Motuļskis. Savukārt 2015. gada 19. novembrī Minsku apmeklēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Dr. Andris Vilks, kurš piedalījās seminārā “Terra Mariana. 1186 – 1888” Baltkrievijas Nacionālajā bibliotēkā.

Īpaši jāatzīmē ciešā sadarbība starp Latvijas Memoriālo muzeju apvienību un Jankas Kupalas muzeju Minskā. Atzīmējot Raiņa un Aspazijas 150. dzimšanas dienu, 2015. gada jūnijā Jankas Kupalas muzejā tika eksponēta dzejniekiem veltīta izstāde „Aspazija/Rainis: dumpiniece/humānists. Divu latviešu dzejnieku stāsts.” Septembrī izstāde bija skatāma arī Vitebskā. 2013. gada septembrī Raiņa un Aspazijas muzejā

notika izstāde par Janku Kupalu „Savā sirdī ieskaties”, savukārt, 2013. gada 15. novembrī Jankas Kupalas muzejā tika atklāta izstāde par Raini „Es sīku meldiņu jums atnesu... Rainis un baltkrievu kultūra.”

Kultūras sakaru veicināšanā aktīvi strādā gan Latvijas vēstniecība Minskā, gan konsulāts Vitebskā, organizējot izstādes, koncertus, māksliniecisko un pašdarbības kolektīvu apmaiņas vizītes. Vitebskas Medicīnas Universitāte un LU Vēstures un filozofijas fakultāte sadarbojās projektā *«Латышы и белорусы: вместе сквозь века»* ietvaros, kā rezultātā ir tapuši pētījumi *«Переселение латышских крестьян в Витебскую, Могилевскую и Минскую губернии во второй половине 19 века»*, *«Помещики как организаторы переселения латышских крестьян в Минскую и Могилевскую губернии в 60-70ых годах 19 века»* un *«Консульство и консулы Латвии в Витебске»*, kas tika izdoti 2015. gada februārī par godu Latvijas konsulāta Vitebskā 90. gadadienai.

Nozīmīga vieta Latvijas un Baltkrievijas kultūras sakaru veidošanā ir LU Filozofijas un socioloģijas institūta profesores Ilgas Apines pētījumam "Baltkrievi Latvijā" (1995) un Mirdzas Ābolas sagatavotajai baltkrievu – latviešu un latviešu – baltkrievu vārdnīcai (2010).

Sadarbība izglītībā tiek īstenota, pamatojoties uz Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Baltkrievijas Republikas Izglītības ministrijas līguma par sadarbību izglītībā un zinātnē (parakstīts 2004. g.).

Latvijas un Baltkrievijas Izglītības ministriju darbinieki un nozares speciālisti regulāri piedalās otrā valstī rīkotās konferencēs un semināros. Baltkrievijas speciālisti ir piedalījušies Latvijas organizētajā UNESCO reģionālajā konferencē par iekļaujošo izglītību, Eiropas pieaugušo izglītības apvienības konferencē, starptautiskā konferencē par Boloņas procesa ieviešanu un augstākās izglītības politikas veidošanu, Eiropas Padomes rīkotajos reģionālajos semināros un mācību vizītēs.

Latvijas augstskolas, tai skaitā LU, RTU, Daugavpils Universitāte, Baltijas starptautiskā akadēmija ir noslēgušas sadarbības līgumus ar vairākām Baltkrievijas augstskolām par studentu un pasniedzēju apmaiņu.

2015./2016. akadēmiskajā gadā Latvijas augstskolās mācās 190 Baltkrievijas studenti (visvairāk Kristīgās vadības koledžā – 45, Rīgas Ekonomikas augstskolā – 38, Biznesa augstskolā “Turība” – 21, Baltijas Starptautiskajā akadēmijā – 22).

Latvijas un Baltkrievijas sadarbības programma zinātnē un tehnikā tiek īstenota, balstoties uz Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valdības ekonomiskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības līguma (parakstīts 2004. gadā) un [Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Baltkrievijas Republikas Valsts zinātnes un tehnoloģiju komitejas nolīguma par sadarbību zinātnē un tehnikā](#) (parakstīts 2006.gadā).

Sadarbības ietvaros tiek īstenoti kopēji zinātniski pētnieciskie projekti, notiek zinātnieku un speciālistu apmaiņas vizītes, kopīgi semināri, konferences un izstādes, tiek rīkotas konsultācijas par abu valstu zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju politikas veidošanas un īstenošanas jautājumiem.



*2 attēls. Minskas centrs. (foto L. Ridūze)*

## **10 iemesli, lai aizbrauktu uz Baltkrieviju**

### 1. Neskarta daba.

Aizbraucot uz Baltkrieviju, ieteicams apskatīt Belovežas Gāršas Nacionālo parku, kas iekļauts UNESCO pasaules kultūras mantojuma sarakstā. Šis parks ir vissenākais visā Eiropā. Daži koki tajā ir vairāk kā 600 gadus veci. Belovežas gāršā aug daudzi augi, kuri ir iekļauti Sarkanajā grāmatā.

### 2. Noslēpumaini ezeri un upes.

Baltkrievijā atrodas apmēram 20 000 upes un 10 000 ezeri. Lielākais Baltkrievijas ezers ir Naroch. Kad ir apmācies, un ezers ir miglā tīts, rodas sajūta, ka Jūs skatāties uz jūru nevis uz ezeru. Ezers ir 30 metrus dziļš.

### 3. Lauku viensētas.

Apskatot lauku viensētas, Jūs būsiet patīkami pārsteigti, sajūtīsiet saulē kaltēta siena smaržu, no rītiem Jūs modinās putnu dziesmas un brokastīs varēsiet nobaudīt glāzi svaiga piena.

### 4. Veselības uzlabošana.

Sanatorijās Jūs ātri vien atgūsiet spēkus un atpūtīsieties. Viesiem tiek piedāvāti komfortabli numuri un augsts medicīnas serviss, kā arī labs ēdiens. Vispopulārākās sanatorijas atrodas pie Naroch ezera.

### 5. Aktīvā atpūta.

Ziemas periodā vispopulārākais sporta veids, ar ko nodarbojas Baltkrievijā, ir slēpošana. Sporta centri ir moderni aprīkoti. Atbraucot uz Baltkrieviju, var doties pārgājienā vai braucienā ar plostu pa upēm.

### 6. Baltkrievijas apskates objekti.



Senākie celtniecības un mākslas pieminekļi Baltkrievijas teritorijā saglabājušies no akmens laikmeta. Savijoties senkrievu un Rietumeiropas mākslas ietekmēm, XIV gadsimtā veidojās savdabīga baltkrievu arhitektūra un mākslas skola. Viduslaiku pilsētām (Polocka, Minska, Vitebska) un celtnēm (pilis Lidā, Mirā, Nesvižā, XVI gs. baznīcas Maloje, Mažeikovā, Sinkovičos) pārsvarā ir nocietinājuma raksturs.

#### 7. Baltkrievu kultūra un tradīcijas.

Viens no populārākajiem festivāliem Baltkrievijā ir Masļeņica. Tradicionāli cilvēki šajā dienā dedzina Masļeņicu (ļauņa Morana ragana).

#### 8. Festivāli un šovi.

Baltkrievijā ļoti populāra ir dzīvā mūzika, kuri nereti ir īsti meistardarbi. Vispopulārākais festivāls Baltkrievijā ir „Slavianski Bazaar”, kas notiek Vitebskā. Tas ir starptautisks festivāls, kurā uzstājas jaunie talanti.

#### 9. Muzeji un izstādes.

Muzeju un izstāžu apskate ir vēl viens iemesls, lai aizbrauktu uz Baltkrieviju. Tajā apskatāmi dažādi vēsturiski objekti, seni manuskripti un gleznas. Ieejot Baltkrievijas vēstures muzeja izstāžu zālēs, Jūs varēsiet sajūst mazu daļiņu no Baltkrievijas vēstures.

#### 10. Nacionālā virtuve.

Sautēta cūkgaļa, ceptas desiņas, kartupeļu pankūkas ar sīpoliem...

### Darba vadītājas iespaidi par redzēto Baltkrievijā #

2016. gada jūnijā man bija iespēja iepazīt kaimiņzemi Baltkrieviju. Brauciena veiksmē bija motivēta ceļotāju grupa un gidi – ģeogrāfi.

Tā bija vēlēšanās uzzināt, kā ir mainījusies dzīve kopš sabruka PSRS. Agrāk Baltkrievija reti bija ceļojuma mērķis, drīzāk valsts, caur kuru ir jāizbrauc, lai sasniegtu Karpatus. Parasti tika skatīta tikai Bresta, tāpēc tagad bija interesanti vērot gan Brestas attīstību, gan daudz ko citu Baltkrievijā. Galvenās atziņas:

- Robežas šķērsošana ir nopietns pārbaudījums un atgādina 90-to gadu sākumu, kad ilgs laiks bija jāpavada pie visām robežām. Kontrolē galvenais akcents uz pārtikas produktu ievēšanu vai izvešanu.
- Nobraucot lielus attālumus pāri visai valstij var redzēt labu lauksaimniecību un glītus lauku ciemus



- Pilsētās monumentālā arhitektūra ir uzlabota ar daudzām tūristiem pievilcīgām lietām, piemēram, radīts vēsturiskais centrs Minskā, lukturīšu iededzināšana Brestā
- Dižmežs Belovežas gāršā patiešām ir varens un skaists, dabas muzejs ar bagātu informāciju. Dzīvnieku apskate voljēros varbūt vietām ir skumja, bet tajos lielajos mežos laikiem citādi neko nesastapsi.
- Visvairāk pārlicības par to, ka etniskās kultūras un tradīciju ziņā Latvija un Baltkrievija patiešām ir kaimiņzemes, dod etnogrāfiskais ciemats „Dudutki”, kur daudzajās amatnieku darbnīcās vari justies gandrīz kā mūsu Brīvdabas muzejā. Te ir podnieki, kalēji, audēji, kokgriezēji un citi amatu pratēji un kulināri, te var salīdzināt, kā un ar ko sadzīves lietas un mākslas darbus taīsa baltkrievu amatnieki, kur ir līdzības krāsās un rakstos. Viss it kā ļoti līdzīgi, bet tomēr citādi, jo esam taču divas tautas.



2. attēls. Etnogrāfiskais ciematiņš „Dudutki” (foto L. Ridūze)

- Braslavas ezeru nacionālais parks priecē acis ar ezeru ainavu uz visām debesspusēm un vari justies gluži kā mūsu Latgalē.



4. attēls. Braslavas ezeru nacionālais parks (foto L. Ridūze)

Baltkrievija bija skaista, bet grūti iepazīstama. Baltkrievu gide, kas pavadīja mūs visas dienas, ir bijusi vairākkārt Latvijā, un tas padarīja stāstījumu par baltkrievu zemi vēl interesantāku.

Ceļošanas likumu sakārtošana būtu tikai ieguvums abu valstu tūrismam un arī ekonomikai, bet risinājumi ir abu valstu valdību rokās. Baltkrievu cilvēki bija ļoti laipni un labprāt gribēja parunāties, pastāstīt par savu dzīvi, par savu zemi.

## Secinājumi

Man šis pētnieciskais darbs bija liels atklājums. Es atklāju sev jaunu valsti un tās kultūru. Es atklāju sev savu radu dzimto zemi – Baltkrieviju.

Piedaloties šajā konkursā, es uzzināju daudz ko jaunu par mūsu kaimiņu zemi Baltkrieviju. Tā kā es esmu liels hokeja fans, tad līdz šim vienīgais, kas man saistījās ar Baltkrieviju, bija ledus hokeja komanda ”Minskas Dinamo”. Aptaujājot savus radus un draugus, secināju, ka daudziem mājās ir lietas, kas ražotas Baltkrievijā, piemēram, traktors „Belarus,” rulonu prese, motocikls „Minska,” agrāk bijuši arī ledusskapji „Minska”. Tētis stāstīja, ka dažādi celtniecības materiāli esot ražoti Baltkrievijā. Taču, izpētot mana pagasta veikalu preces, es neatradu neko, kas būtu ražots Baltkrievijā.

Pētot Baltkrievijas vēsturi, es secināju, ka mūsu valsts un Baltkrievijas vēstures ir savā ziņā ļoti līdzīgas. Tas noteikti ir veicinājis tautu pārceļošanu un sajaukšanos, kā rezultātā ir savstarpēji ietekmējušās arī kultūras. Valodu atšķirības gan ir lielas, jo baltkrievu valoda pieder pie slāvu valodu grupas, bet latviešu valoda pie baltu valodām. Tomēr Latgalē ir daudz vārdu, kuru izcelšanās ir saistīta ar krievu vai baltkrievu valodām.

Lasot dažādus izziņas avotus, secināju, ka arī baltkrievi ir lieli dziedātāji un dejotāji, rokdarbnieki un amatnieki, tāpat kā mēs latvieši.

Interesējoties par braukšanu uz Baltkrieviju, es sapratu, ka tas šobrīd finansiāli ir samērā grūti, jo vajadzīga vīza, kas ir diezgan dārga. Tas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc Latvijas iedzīvotāji reizēm nevar apciemot savus radus Baltkrievijā. Tiem novadiem, kas robežojas ar Baltkrieviju, ir vienkāršota robežas šķērsošana. To paredz likums. (Par LR valdības un Baltkrievijas valdības vienošanos par Latvijas un Baltkrievijas pierobežas teritoriju iedzīvotāju savstarpējo braucienu vienkāršošanu. 2010. 10.11.)

Darba izstrādē iegūtās zināšanas ir laba motivācija apmeklēt kādu starpkultūru pasākumu tepat Latvijā un tuvākajā laikā apciemot Baltkrieviju.

### **Literatūras saraksts**

<http://www.irlaiks.lv/tourism/world/country>

[https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas\\_baltkrievi](https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas_baltkrievi)

[www.svitanak.lv](http://www.svitanak.lv)

[www.csp.gov.lv](http://www.csp.gov.lv)

<http://sip.jelgava.lv/lv/nvo/mazakumtautibu-nvo-/baltkrievi/>

<http://www.ar-tur.lv/lv/baltkrievija-apmeklejuma-iemesli/>

<http://providus.lv/article/baltkrievu-saknes-un-integracija-latvija>

[www.jkps.lv](http://www.jkps.lv)

<http://www.izglitiba-kultura.lv/mazakumtautibu-skolas/rigas-baltkrievu-pamatskola>

<http://kulturascentrs.ventspils.lv/lv/afisa/baltkrievu-kult-ras-dienas-ventspil-no-l-go-l-dz-kupalai>

<http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/divpusejas-attiecibas/latvijas-un-baltkrievijas-attiecibaskult>